
Fra: Risten Turi Aleksandersen
Sendt: 16. mars 2019 00:02
Til: Postmottak LMD
Emne: Høringssvar

Hei, jeg fikk en feilmelding når jeg prøvde å sende inn høringssvar (før tiden gikk ut!) til forslagene til endringene i reindriftsloven.
Jeg sender de derfor over på epost.

Høringssvar til endringer i reindriftsloven.

Vi viser til forslagene om endringer i reindriftsloven som regjeringen har sendt til høring.

De forslagene som nå er forelagt er etter vårt syn svært lite utredet, har ingen forankring i det samiske samfunnet, og mangler bruk av tradisjonell kunnskap som grunnlag for forslagene.

De forslag som nå er foreslått virker ikke tillitsbyggende. Forslagene reiser tvert imot prinsipielle spørsmål om til myndighetenes verdsetting av reindriften tradisjonelle kunnskap. De viser også en grunnleggende mistillit til reindriftnæringen. Det oppleves som en mistenkeligjøring; at reindriftsamer ikke evner å drive uten statlig detaljstyring. Dette er beklagelig, spesielt siden tanken med loven i 2007 var at reindriften skulle få økt selvstyre. En slik måte å forvalte reindriften på bidrar til en fortsettelse av tradisjonen hvor samer ikke får være med å påvirke til gode løsninger som passer for deres liv. All forvaltning tar utgangspunkt i en vestlig tankegang og dets prinsipper. I lys av dette lovforslaget virker forsoningsarbeidet som Stortinget har satt igang ganske meningsløst.

Det bemerkelsesverdig at departementet velger å foreta en lovendringsprosess samtidig som Sametinget og NRL arbeider med å gjennomgå hele reindriftsloven. Enda merkeligere blir det

når vi vet at Landbruksdepartementet har blitt invitert til å bli med på lovutvalgsarbeidet. I tillegg må det sies å være spesielt at lovendringer som Høyesterett har etterlyst ikke er tatt med i departementets høringsforslag. I en dom fra mai 2018, HR-2018-872-A, om reieneiernes erstatningsansvar etter reindl. § 67 kritiserer Høyesterett myndighetenes manglende oppfølging av Samerettsutvalgets forslag til endringer av reindriftsloven kap. 8.

Forslag 1: Endring av formålsparagrafen, § 1, slik at økologisk bærekraft prioriteres

Vi vil uttrykke at vi er helt imot forslaget om å endre formålsparagrafen.

Endringen vil fjerne to sentrale setninger knyttet til samisk reindrift:

For det samiske reinbeiteområdet skal loven legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig., og

Reindriften skal bevares som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv.

Departementets begrunnelse for endringsforslaget er å styrke økologisk bærekraft. Vi mener bestemt at økologi, kultur og økonomi er et samspill som ikke kan settes opp i et hierarki slik det nå er foreslått. Reinen er tilpasset økosystemet og kan ikke bidra til en økologisk katastrofe. Tvert imot har reindriftssamene brukt våre områder uten at de er blitt forringet. Reindriften med dens utøvere er i dag faktisk en viktig årsak til at vi har klart å beholde store områder ubebygget. At samisk tradisjonell reindrift skal være en trussel mot det økologiske systemet som vi bor og lever i, er en påstand uten rot i virkeligheten.

Dersom departementet virkelig ønsker å styrke økologisk bærekraft må man starte med et mye sterkere vern av beiteområdene. Reindriften har i dag for lite vern når det gjelder inngrep og ødeleggelse av dets beiteområder. Beiteland blir tatt bit for bit, og det legges alt for lite vekt på de kumulative effektene av inngrep. Man bruker argumenter som grønn energi og reduksjon av klimaendringer for å gjøre store uopprettelige skader på reinens beiteområder. De eneste som vinner på disse utbyggingene er rike investorer som ønsker å grønnvaske sine investeringer for å kunne øke sin rikdom.

Vår erfaring er også at når konsesjoner er gitt, har utbyggere i praksis frie hender til å gjøre det de ønsker. Direktoratet har ikke ressurser til å følge opp konsesjonsbrudd, noe som gjør at utbyggere kan gjøre hva de vil uten at det får konsekvenser. De kan nekte å gjennomføre avbøtende tiltak som de er pliktet til, de kan fravike MTA planer og de kan forurense uten at det får konsekvenser. Så lenge ikke vern av beiteland inngår som en del av denne lovendringen, er vi redd for at dette kun fører til at utbyggere lettere kan presse igjennom reintallsreduksjoner etter hvert som reindriftens arealer innskrenkes på grunn av utbygginger. All den tid man i de senere årene har vedtatt flere lover som nettopp omhandler bærekraftig ressursforvaltning, og der hensynet til samisk kultur og samfunnsliv er fremhevet ved siden av annen bærekraft virker det uforståelig hvorfor man nå fjerner hensynet til samisk kultur og samfunnsliv i denne loven. Reindriften er den mest sentrale bæreren av samisk kultur og språk.

Det er videre påfallende at departementet ikke har vurdert forslaget til endring av formålsparagrafen opp mot Grunnloven § 108 og konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27, ILO-konvensjon 169 og FNs urfolkserklæring fra 2007.

Forslag 2: Obligatorisk individmerking av rein

Vi er helt imot innføringen av obligatorisk individmerking av rein.

Vi viser i den forbindelse til høringssvaret fra Troms reindriftssamers fylkeslag. Merking av rein er hele grunnstammen for den samisk reindrift hvor enkeltmennesker eier rein. Det er bygget på et likestillingsprinsipp fordi hvert enkeltmenneske uansett kjønn, alder eller funksjonsevne har sitt eget reinmerke og eier sine egne rein. Reinmerke viser at du som individ har en eiendom som du bestemmer over. Ingen andre kan bestride at det er din eiendom, og at du er reieneier. Det at du er reieneier gir tilhørighet og er derfor en byggestein i den reindriftssamisk samfunnet. Vi vet også at fordi kvinner alltid har hatt reinmerke, så har de hatt sin egen eiendom som de har kunnet forvalte. Dette viser at den samiske reindriftssamfunnet er bygget på tanken om likeverd mellom mennesker.

Reinmerkesystemet er et kompleks kunnskapssystem med at man ut fra merker ser hvilken familie, hvilket område etc. en rein tilhører. Systemet bidrar til en sosial struktur, barn blir opplært til å respektere andres merker og merkestammer.

Hele denne grunnsteinen står nå i fare med forslaget uten at regjeringen har vurdert noe av det vi nevner i sitt høringsnotat. Det er ingen vurdering av hvordan en slik endring vil påvirke menneskeverdet, mellommenneskelige forhold, naboskap, hva skjer ved sammenblandinger etc. Det har ingen forankring i det reindriftssamiske samfunnet, dette vil ikke bidra positivt i det reindriftssamiske samfunnet i det hele tatt. Dette vil tvert i mot medføre at den innarbeidede sosiale strukturene som reinmerkestrukturene bidrar til ødelegges. Den høye reinmerkekompetansen næringa i dag innehar, vil gå tapt. Innføringen av klips vil heller bidra til å kunne skape flere konflikter mellom mennesker. Det er fort gjort å klippe vekk en klips for å få den andre bøtelagt eller for å bytte ut klipset med sitt eget klips. Hvordan skal vernet av enkeltpersoners eiendom sikres med denne løsningen?

En løsning med at alle dyr skal klipses i tillegg til merking vil føre til økte kostnader uten at man får noe igjen som vi ikke allerede i dag har med reinmerkesystemet. Det vil føre til økt tidsbruk i reingjerdet. I tillegg er det heller ikke utredet hvordan klipsingen vil kunne gjennomføres dersom man har reinmerker med mange snitt. Vil klipset komme for nært blodtilførselen til øret?

Forslag 3: Åpne for at opplysninger om enkeltutøveres reintall blir tilgjengelig for andre i næringen.

Vi støtter ikke dette forslaget. Vi kan ikke se noe som skulle virke positivt i dette forslaget for mennesker i reindriftsnæringen. Det ikke er slik i dag at reindriftsutøvere ikke vet sånn cirka hva den andre reindriftsutøverens reintall er. Nettopp fordi reindriftsutøvere har reinmerkekompetanse så ser man hvor mye rein hver enkelt reindriftsutøver har.

Regjeringen ser ut til å overse det faktum at det samiske samfunnet har en etisk grunn til å ikke snakke høyt om reintall, nemlig det faktum at man ikke ønsker å nøre opp under misunnelse og grådighet. Med dette forslaget trues igjen det reindriftssamiske samfunnets egne strukturer for å bidra til gode mellommenneskelige forhold uten at det er godt nok

utredet eller har en forankring i det samiske samfunnet. Vi vet for eksempel da reintallene ble offentliggjort av NRK Sapmi, så bidro de kun negativt til det samiske samfunnet. Barn ble mobbet, og tallene ble til en forlystelse for andre mennesker uten at det bidro til noe positivt for det reindriftssamiske samfunnet. I 2018 kom det en ny personvernlovgivning. Årsaken er at man ser behovet for å styrke lovgivningen for å kunne skjerme enkeltmennesker i en digital tidsalder. Derfor virker det underlig at man for reindriftssamer gå motsatt vei når det gjelder personvern.

Reindriften opplever nå en krevende tid med mange store inngrep på våre beiteområder. Rapporten Reindriftens hverdag viser at reindriftsutøvere sliter både fysisk men også psykisk. Merkesystemet og hvordan man snakker om reintall på er sosiale strukturer som har blitt til gjennom generasjoner for å gjøre samhandlingen mellom mennesker så god som mulig. De forslagene som nå er lagt frem er lite utredet i forhold til hvordan så store endringer av sentrale deler av de reindriftssamiske sosiale strukturene vil påvirke reindriftssamfunnet. Vi kan ikke se at det er argumentert godt nok for at disse endringene vil føre til en bedre situasjon for reindriftsutøverne eller for ressursforvaltningen. Vi er redd det heller vil føre til økte konflikter og dermed redusert helse for mennesker. All den tid god folkehelse og god psykisk helse har en så høy prioritet blant sentrale myndigheter, virker det rart at man ikke er opptatt av slike konsekvenser ved disse endringene i dette lovforslaget.

Forslag 4: Oppnevning av reindriftsstyre

Det anføres at forvaltningen av reindriften vil stoppe opp, uten et reindriftsstyre. Sametinget har meddelt at de ikke oppnevner representanter til reindriftsstyret all den tid staten ikke er lydhør for at må tas grep for å sikre at man kommer nærmere målet om en reindriftspolitik som holder folkerettslig standard og som reindriftsnæringen selv har en stor grad av tillit til. All den tid Landbruks- og matdepartementet ikke imøtekommer Sametingets henstilling om medbestemmelse og man ikke kan enes om hverken mål i reindriftspolitikken, og at det samiske samfunnet skal sikres en reell innflytelse, har ikke reindriftsstyret legitimitet i det sivile samiske samfunnet.

Å ikke imøtekomme kravet fra Sametinget om reell medbestemmelse, men heller endre reindriftsloven paragraf for paragraf, vitner om den arroganse departementet viser og har vist i

forvaltninga av reindriftsnæringa. Dette viser samtidig at man ikke er villig til å gi reindriftsnæringa selvbestemmelse, slik b.la ILO konvensjonen stiller krav om, departementet stadfester denne holdningen, når de anfører at de “ikke ser det som hensiktsmessig med vidare prosess med Sametinget, om de forelåtte endringane i § 71”

Mvh

Risten Turi Aleksandersen, Reiulf Aleksandersen
Dorvvošnjárgga siida, KValøy reinbeitedistrikt

Sendt fra [E-post](#) for Windows 10